

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• EDINOST: izdihaja 2krat na tednu, vsako sredo in soboto o poledne. Cena za vse eto prilogo 7 gl., za pol leta 3 gl. 50 kr., za četr leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se izdajajo pri opravnosti v tržnih mestih v Trstu po 5 kr., v Berlinu in v Aldešvörösu po 65 kr. — Narodnine, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Terrente, - Nova tiskarna.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu via Terrente. • Nuova Tipografia: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vrčajo. — Izdatki (razne vrste naslovnice in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenob; pri kratkih oglasih z drobnimi tekami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

O otroških vrtih.

(Dalje).

Nespatmetno bi bilo misliti, da ni domača hiša najboljša šola za človeka v mladih letih. Z otrokom žive lastni stariši, ki ga srčno ljube, ki skrbe zanj bolj nego sami za se; gojen od skrbne matere, ki mu blaži srca, uči ga spoznavati in moliti Stvarnika; na strani so mu bratci in sestre, na koje v poznejšem času z veseljem misli. Kdo bi trdil, da niodomača hiša najboljša šola za otroka?

Brez dvombe so oče in mati naravnji učitelji, hranilci, vzgojevalci in varuh lastnih otrok. Bog sam jim je podelil veliko pravico nad lastnimi otroci, mej kojimi pravicami je tudi ona, da so njih vzgojevalci. In tudi mi bi želeli, da ne bi bilo treba posebnih ustanov za odgojevanje otrok in da bi roditelji sami jih odgojevali. Gotovo bi tak poduk bil najbolj uspešen, ker nikdo nema nad otroki večje oblasti in pravic od roditeljev, kar je razvidno tudi v verskih sektah. Gotovo ne bi bilo toliko ena drugej napotijočih verskih sekt, ako bi roditelji ne vplivali na otroški razum ter jim sami ne cepili v srca svojega verskega prepričanja. Ako to stvar premisljujemo, sprevidimo, da so uprav mnogokrat krivi roditelji, da se tema v verskih zadevah širi. Ali pustimo to.

Najbolje bi tedaj bilo, da bi roditelji sami svojo deco odgojevali; ali kdor hoče druge česa učiti, mora po prej sam podučen biti: stariši bi toraj tudi morali biti podučeni ter sposobni svoje svete naloge in uneti za blagost in čednostno živenje: treba bi bilo, da bi imeli v to potrebnega časa ter da bi ne bili primorani vedno v skrbih živeti za skorjico vsakdanjega kruha. To bi se hotelo, ali socijalne

razmere tega ne dopuščajo, ker je preveč razločen stan od stanu: na enej strani bogastvo, na drugej pa velikouboštvo. Mej takim ljudstvom, kder ne vlada družinska ljubezen, ki si ne zna ustvariti v družini posebne domovine ter s privatnim vzgledom pripraviti prenovljenje javne nравnosti, v takih razmerah so otroški vrti od neizmerne potrebe za človeško družbo, za države in za družine. Človeška družba mora za svojo blaginjo skrbeti in da to doseže, odvezeti nekoliko družinske oblasti, ako bi ta nравnost škodila, mesto jo povisati in gojiti. Otroški vrti pa ne odjemljejo roditeljem nikake oblasti, temveč jim še pomagajo dobro splohovati lastne dolžnosti ter zadobiti zadovoljstvo. Oni so le pomočniki, ne odjemljejo nikakih pravic, sprejemajo lepo otroke in ne silijo, niti ne ukazujejo.

Se li ravna proti naravnim zakonom, ako se otroci jemljejo iz pod nadzorstva roditeljev ter izročajo v vzgojo otroškim vrtom? Menenje vsekoga pametnega človeka je, da se počenja v blaginjo naroda, da se pospešuje narodna nравnost, ako se otroci jemljo izpod nadzorstva slabih starišev, izročajoč jih v roke človekoljubnimu čiteljem in učiteljicam v šolskih vrtih. To pa iz tega razloga, ker ubožnejši stanovi so večinoma čez dan od doma oddaljeni, služeč si vsakdanji kruh in zanemarjajoč ob enem lastno deco, ki se mej tem časom brati in igra z sosedno, morebiti celo razuzdano.

Dalje so tudi roditelji nižjih stanov večkrat udani razvidno slabim lastnostim, kakor: pijanje, pohotnosti, preklinanju, grdemu ravnjanju, kavsanju in nemirnemu zakonskemu živenju. Ni li za otroka mnogo boljše, da se odvzame iz tega domovja, kder druga zela ne sliši ter se ne more družega

naučiti, nego slabo ter postati enak starišem? Ni li boljše, da se srce otrokova blaži v otroških vrtih ter ne zdivja na domovju? Ni li boljše, da otrok ne sliši hudobnega govorjenja, preklinanja, da ne opazi grdih činov svojih roditeljev, odstranjen in živeč v kakem šolskem vrtu? — Kdor ve, kako občutljivo in na vse dobro in slabo spremno je otroške srce; kdor ve, kako lahko se to nežno srce popači, kako k malu zagazi ter postane hudobno, gotovo ne bode zanikal velike koristi, kojo donašajo otroški vrti, kder se otroci blaži, uče ter v dobre sinove odgajajo.

Sitnim in godrnjačem nad temi otroškimi šolami priporočali bi, naj se spomnijo Jezusovih besed: Sinite parvulos venire ad me. (Pustite otročice k meni). Sprevideli bi gotovo, da se ne ravna po tem reku, ako se puste v varstvu roditeljem, udanim raznim slabostim; ako se otroci izpostavljajo vsem zemljiskim nevarnostim, kajti ne vodijo se otroki h Kristu, ako se puščajo, da se pohujajo v varstvu svojih čestokrat maločednih starišev.

Otročje srca je po reku sv. Filipa neri, Frančiška Saleškega in drugih svetih mož v dobi od tretjega do šestega leta sprejemljivo za vse vtske; kar se mu tedaj v srce vcepi, ostane mu tudi v poznejšem živenju in čeprav ne hrani vedno ona mladostne nedolžnosti, ki bi morala otročjo mladino pred drugim odlikovati, ostanejo mu blagi vtski ter je njegovo srce vedno nagnemo tudi k dobremu.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Nebeskna naša svatovščina.

Spisal J. Velkov.

(Konec.)

Blagoslovieni pokoj czynlacy;
albowiem oni synami Bozymi
nazwani beda.

Ne zajde nam to solnčice,
Kaže vedno ličice,
Gradisče širno rajsko je,
V njem pa Vilenski ljudi,
Oči ko milih zvezdi nebes,
Belostasnib so teles,
Korakov lehkih stopajo,
V krasje se odevljejo.

Medena usta govore,
Krotko mirno tū živé,
Visoko čelo, duh hladan,
Smehe se vrača v glas svečan,
Odkritosčni prosti vši,
Z luči božje rojeni,
Trpenje tih prenolče,
Hlebosolni ti ljudje.

Trepalnic mirnih polnih lic,
Lepih vlas, čvrstih ročic,
Zapesen rod je v divni spev
Govor čudovit odmev —
Počasni v sodbi sojenim,
S srcem vedno usmiljenim,
Ko mleko blaženih čutil,
Prirojenih dincnih sil.

Opasani v pojaz trdan
V zdrave kite trup močan,
Živali divje brž vkrote,
Če v stopinjah jim sledi.
Za njimi ide blagoslov
S plodne zemlje sto darov,
Pri njih načelnik čisljen je,
Tuje lepo pogoste.

Samotež radi ne žive,
Hiše bližu jim stope,
Si radi posoujajo,
Z boljšim povračujejo,
Pri dverih kluča treba nl,
Tuje puščajo stvari,
N-srečnega tolažijo,
Z dobrim vse obečajo.

Drža se verno starih ſag
Na domačih rodnih tleb,
Kresove letne netijo,
Zlo in dobro bajtjo.
Najrajsi molijo k Bogu
V svojem reku slavnemu.
Verujejo na vskresni čas
Z davnih vekov v sodbe glas.

Bolestnim strežejo skrbno
Neverjetno čuveno,
Gorje o grozno jim gorje,
Če bolegen hujša je.

Nebesa kličejo v pomoč,
Tuge, straha se tresoč,
Po mrtvih srce omeldi,
Zanj utehe večkrat ni.

Sosedje mirno vklip žive,

Dreves ovočnih nasade,
Marljivo jih gojí
Z predivnih, volnatih snovi
Ljud zgrinjalo si ukroji.*)

Visoke gledajo gore,
Plan ravnine in polje,
Ural hrptiča velikan,
Njih ponos visok Balkan,

Triglav je stražar na zapad,
S Črne Gore in Karpat
Se taho porazumljajo
Z nemo dolgo Šumavo.

Jim Volga, Ob vseh rek ste rek,
Tibi Dunav smeli tek,
Šumi Marica, val glasan,
Bistra Sava v južno stran

Dve sestri roda slavnega
Drina, Kolpa zblizena
Se zvija Laba v severu
Visla v borbi brez miru.

Vsoproži vteta Moskva se
S Caigradom ob morje
Ljubljana bela v dični dom
Z lepim bližnjim Zagrebom

Kraljeva zlata Praga — zvem
Nekoč z našim Dunajem
In plemenita Varšava
Z Belimgradom ljubljena.

• Blagor jim, kateri trpe prega-njanje zavoljo pravice; ker njih je neboško kraljestvo.*

In preden bode svatovščna
V vse strani zgotovljena,

• Naštete lepe lastnosti veljajo bolj našemu
pradednemu pokoljenju nego sedanjemu. Pm.

Politični pregled.

Metranje dežele.

Cesar pride 7. t.m. v Galicijo k velikim vojaškim vajam; 15. se zopet vrne, ter se malo časa pomudi v Przemisl, da ogleda nekaj novih utrd. Povsed, kjer bo cesar popotoval, pripravlja se prav slovenski sprejem.

Po cesarskem sklepnu od 2. avgusta t.l. se jeseni ustanove štiri nove kompanije bosniško-hrcegovskih pešcev. Vsled tega je ukazalo državno vojno ministerstvo, da se ima s 1. oktobrom t. l. vsacemu batallionu peta kompanija priklopiti.

Vnanje dežele.

O bolgarskih zadevah so zadnje dni došle te le važniše vesti: Iz Pariza se piše v »Polit. Corresp.«: Vladini krogi v Parizu menijo, da vrnitev kneza Aleksandra v Bolgarijo povzroči še le večje zmešnjave in nevarnosti, ker Rusija utegne odločno na noge stopiti. Zato tam žele, da se knez bolgarskemu prestolu odpove in mogoče je, da Giers na tej podlogi prične diplomatske dogovore. — Iz Trnova, 31. avgusta: Knez je ob šestih zvečer sem došpel in se skoraj gotovo še danes v Plovdiv odpelje; povsed ga ljudstvo navdušeno sprejema. Kralj Milan je kneza pozdravil in ta se mu je za pozdrav zahvalil ter izrekel upanje, da obe deželi stopiti k malu v prijateljske razmere. — Srbski časniki so sploh za to, da knez zopet sede na prestol, oni imajo srbske, a ne slovenske nazorove; tako piše celo radikalni Teodorovičev organ »Samouprava«, da je potreba, da se knez zopet posadi na prestol, in želeti je sprave z Srbijo, da se balkanske dežele ubranijo Rusiji. — Bubreš, 31. avgusta: Begunom iz Bolgarije se je uaročilo, naj se začasno nasele, kjer jim drago, le v donavskih okrajih ne, ker je Rumunija glede dogodev v Bolgariji popolnem neutralna in noče, da bi beguni na mejah delali zdražbe. — Iz Carigrada se 31. avgusta poroča v »Agence Havas«: Tukaj se govori, da se knez Aleksander

Še mnogo dolzh mine let,
Mnog vplodi se s cveta cvet.
Še hudič svet imel bo dni
Prej ko stvar mu dozori,
Na znamnje božje pazil bo
Zvrševaje nalogu.

Do svatbe pot je opolzan,
Pot nad brezdom v hrib strašas,
Nebesa črno se temne,
Strele s pekla strah grme,
Poguma nikdar ne zgubi,
Če mu smrt propad grozi,
Pazljivo, varno stopa, gre,
Potnik naš oprezen je.

* Vy sol zemlji.

Vrši se in bo zvršena
Moč z nebes obljudljena,
Bogovi starci z mladimi
V trdno vez so zvezant.
Počasi se oral pozna,
Kakor lazenj polževa,
A neprestano leze, gre
Stvar naprej od dne do dne.

Naprej tedaj, o blažen moj
Zli se narod v narod svoj.
Ko cvetje v vesni zmoži se,
Kol'kor isker v ognju je.
Le bližaj, bližaj žlahta vsa
S krajev našega sveta,
V gostijo davnej željeno
Na neboško svatovščno.

prestolu odpove, ko se red popolnoma povrne. — »Nordd. Allg. Ztg.« od 31. avgusta piše: Mi v Bolgariji nemamo nobenih interesov. Da se oborožujemo, sili nas Francoska, kder se vojna moč vedno množi. Le sama Francoska je odgovorna za stanje srednje Evrope.

— Nordd. Allg. Ztg. od 1. t. m. govori o navdušenem pozdravljanju bolgarskega kneza na Poljskem ter sklepa iz tega, da je osoba bolgarskega kneza Nemčiji nevarna. Kakor v zadnjem zasedanju državnega zbora, tako so Poljaki tudi zdaj pokazali svoje sovraštvo do nemške države. Takrat so se potezali za narod, ki si prizadeva Prusijo in Nemčijo uničiti; danes stope na strani kneza Aleksandra, da raztržejo prijateljske naše razmere do Rusije in Nemčijo v nevarnost spravijo. »Mosk. Vjedom.« prašajo 1. tega meseca, ali Rusija zapusti svoje prijatelje, povzročitelje domoljubnega gibanja v Bolgariji. Vse bolgarsko ljudstvo mora biti ruska stranka. Rusija je Bolgarijo ustvarila, in z rusko krvijo ustvarjena Bolgarija more obstati le, če je zvezana z Rusijo in pod njenim varstvom. Kneževe pravice so pogojene le z dolžnostmi do carja. — Sredec, 1. septembra: Mutkurov je šest polkov sem pripeljal ter v ječo vrgel Karavelova, Zankova, Klementa, Nikoforova in več drugih. Knez pa je ukazal, naj se Karavelov in Zakov izpustita, ker svojih nekdanjih ministrov neče sumničiti. Drugi ostanejo v ječi. Oba polka, ki sta izvršila državni prevrat, poslala sta se v Kistendij, kjer je prebivalstvo, ko je to zvedelo, pokončalo vse strelivo. — Knez je skoz Eleno mej vednim navdušenim sprejemanjem prišel v Plovdiv in skoraj gotovo v petek zvečer dospe v Sredec. — Iz Carigrada se piše: Turške kroge je vrnil v bolgarskega kneza zelo prestrašila. To se utegne sicer čudno zdeti, ker je turška vlada kneza bolj podpirala, nego ovirala v njegovem počenjanju. Ali ta strah izvira iz tega, ker je znano, da je carjeva nevolja na kneza nepremagljiva, in da je ta razmera vzrok vedne nevarnosti za mir sploh, posebno pa za Turčijo, knežev pad pa bi to nevarnost odpravil. Tu se sploh misli, da bo Rusija protestirala zoper zopetno zasedenje prestola po knezu, in če ne bo drugače, da zasede celo Bolgarijo. Tu se vedno govorji o novih kandidatih za bolgarski prestol i najbolj se imenujejo danski princ Valdemar, Oldenburški princ Aleksander, vojvoda Leuchtenberški in celo nek italijanski princ, če tudi berolinska pogoda ude vladajočih evropskih hiš izključuje od bolgarskega prestola. Sploh tukaj vlada bojazen in vsak čuti, da je na vratih nova nevarnost vzhodnjega pranja. Vlada pripravlja na mejah vse mogoče za brambo, ali sama ne prične vojne, ampak čakala bode, kako ukreno velevlasti. Takajšnji angleški krogi so zopet dobili pogum, ruski krogi so sicer nekoliko poparjeni, ali z gotovostjo računajo na to, da ruski vpliv na Bolgarskem vnovič zmaga in da se velevlasti ruskim zahtevam vdado.

»Voskresni je v slavo
Očetovo in Svojo.«

Trobenta glasna angelska
Zbir prah teles iz sna,
Le ven iz grobov vsi ljudje.
Kar vas v naših zemljah je,
Poslednji se zblžava dan
V njem voskresne rod izbran,
Telo poprej razpršeno
V člene zdaj bo skleneno.

Od vseh strani se zbirajo
S potov sedmih pridejo
Skoz' sedem dveri v solčni kraj,
V raznih četah k svatbi v raj
Omizje žirno tu stoji
V krog je mnogo uže ljudi
Prihajajočim govorje:
Mnoga leta zdravstvujte.

Ne plaka Majka z Deco več
Ne grozi nam tuji meč,
Solze si zadnje brišemo
V slozo se objemljemo,
V radostni šum šumi nam vsklik
V narod velik, jednolik,
Pri svojih svojih svojimi
Na nebeški svatovščini.

Petersburg, 2. septembra: »Regierungsbote« objavlja brzojavko bolgarskega kneza od 30. avgusta ruskemu carju in carjev odgovor v Plovdiv. Bolgarski knez, ki vidi v tem, da je bil ruski opravnik pri sprejetji kneza v Ruščuku oficijeno pričujoč, dokaz, da ruska vlada obsoja revolucionarni dogodek od 21. avgusta,

zahvaljuje se carju za to, kakor tudi za poslanje kneza Dolgorukova, izreka trdno voljo za vsako žrtev, da s porazumenjem s knezom Dolgorukov zadovoli carjevim zahtevam in deželo izkopanje iz ozbiljnega stanja ter sklepa s zagotovilom neomajljive udanosti s temi le besedami: »Monarhično načelo me sili, zakonitost v Bolgariji in Rumeliji zopet uvesti. Ker mi je Rusija dala krono, pripravljen sem, požliti jo zopet v roke njenega vladarja. Car mu je odgovoril, grajal ga, da se je v Bolgarijo vrnil, ker bo to imelo za Bolgarijo nesrečne nastopke, izreklo, da zdaj ni na času poslanstvo Dolgorukova, tako tudi vsako vtikanje v žalostne bolgarske zadeve, dokler je knez v deželi. Konč odgovora se glasi: »Vaše visokosti boste znano, kaj Vam je storiti; jaz si pridržujem, presoditi to, kar zahteva čislani

spomin mojega očeta za ruske interese in mir na vzhodu. — To je velevažno poročilo in nad njegovo resnico ni dvomiti, ker ga je prinesel časnik, katerega ruska vlada rablja za svoje namene. Po izjavi ruskega carja je bolgarski knez obsojen, kar ga več ne pripoznavata; on je tedaj v dilemi, ker drugača mu ne ostaja, nego odpovedati se bolgarskej kroni, ali pa čakati, da ga s prestola sunijo ruski bajonet. Volutiv bo knezu sicer teška, vendar menimo, da se uda manjšemu zlu in zapusti bolgarsko deželo, če tudi ga, kakor se poroča, bolgarsko ljudstvo na rokah nosi. A tem poročilom ni popolnoma verjeti, ker so podkovana z angleškim zlatom in barvana z barvo one stranke, kateraje na vrbuncu. Nevarnost za mir je vsekakor velika in zelo bi se povečala, ako bi knez kljuboval ruskemu carju in ostal v Bolgariji; potem bi ruska vojska zasedla Bolgarijo, Angleži pa bi Turčijo in vso Evropo ščivali na boj zoper Rusijo ter Šterlinov kar na mernike razsipali, da si pridobe zaveznikov, ker sami zoper Rusijo ne opravijo nič; sedanji Francozi, poprej Angležem najmogočniji zaveznički zoper Rusijo, ne pojdejo več na led, saj so se toliko spamerovati, da jim ne more biti neznano, da je Napoleona I. vrgla Moskva s prestola v prognanstvo in strila francosko hegemonijo; oni tudi prav dobro vedo, da jim je Sebastopol rodil — Sedan. V tretje tedaj ne pojdejo iskat na Rusko takoj osodopolnih dobitkov. — A to več tudi Bismarck; on vidi uže zdaj, da se po narevi pripravlja rusko-francoska zveza, in zato si prizadeva z vso svojo državniško modrostjo za prijateljske razmere med Nemčijo in Rusijo, zato tudi Avstrijo v to zvezo vpleta. — Mi smo uže parkrat opomnili, kar govoril Bismarckov organ Nordd. Allg. Ztg. o Bolgariji in bolgarskem knezu, kako srdito maha po onih nemških časniki, — skoraj po vseh, ker Nemci so Slovanom sploh sovražniki — ki ščuvajo na Rusijo, in kako se postavlja zoper angleško ščuvanje. Zoper »Morning Post« piše. »Morning Post« meni, da vrnil kneza Aleksandra v Bolgarijo lahko povzroči zapake, da bi se pa te zapake lahko bistveno zmanjšale, ako bi Rusija bila pri daljnem postopanju v vzhodnjem pranja v porazu z drugimi velevlasti. Srednja Evropa se je naveličala stanja, ki trgovino zavira, velike vojne priprave zahteva, in ves svet v negotovosti in skrbi za prihodnjest drži. Če »Morning Post« kakor se mora sklepati iz teh besed, lše vzroka o negotovosti in skrbi, ki svet napolnjuje, v bolgarskih razmerah, dokazuje to, da ostanju Evropi popolnem krivo sodi. Mi v Bolgariji nemamo nobenega interesa; tamošnje razmere se nas cisto nič ne dotikajo in zaradi njih ne imeli bi enega vojaka pod orložjem. Francoska nas sili, da se moramo oborovati, na našega zahodnjega soseda naj se obrne »Morning Post«, ako toži o propadu trgovine in negotovoj prihodnjosti. Še hujše ta časnik govoril zoper nemške Rusiji sovražne časnike, katerim pravi: Nobeden ne more dvomiti, da je bolgarski knez povzročil za Nemčijo največjo ne-

varnost (tu pač ta časnik meni mogočo zvezo Rusije in Francoske). Naj se podpira vladina politika, ali pa naj se pahne Nemčija v strahovito vojno, ki bi jo mogla promeniti v krvavo morje. — Iz vsega se vidi, da Nemčija vendar ni tako oblastna, kakor se trobi v svet, Rusija ima v svojih rokah.

Iz vsega tega je jasno to le: da ste Nemčija in Avstrija dali Rusiji prostro roko v Bolgariji, da je Nemčija v lastnem interesu na prijateljstvo Rusije navezana in da tedaj te zveze nikoli samovoljno ne raztrga. Nemčija potrebuje Rusijo, ne tako Rusija Nemčijo in to daje Rusiji prevagljiv politični vpliv v Evropi. Nemčija se boji Francoske, ki se pripravlja na maščevanje in išče ruske zveze in zato tudi Francoska pusti prostro roko Rusiji v Bolgariji. Italije ni jemati v poštev, Angleška pa je osamljena. Bolgarski knez je izročen milosti in nemilosti ruskega carja, njegov prestol je zlomljen.

Na papežev dvor pride v malo dneh poslanec kitajske vlade, ki ima nalogo, dogovoriti se zastran pogojev, pod katerimi se ustanovi papežev poslanstvo v Pekingu.

Iz Jokahame se poroča, da je kitajski poslanec v Koreji vsled vesti, da se hoče Rusija polastiti Koreje, zahteval vojaške pomoči. Na to je prišlo devet kitajskih vojnih ladij, ki so pripelale mnogo vojakov.

DOPISI.

Trst, 2. septembra. (Izv. don.) Kolera — Šalobarda — Okoličani — Ločenje od mesta — Tepejo se, potem poljubljajo — Visoka politika — Časnikarske hibe — Čudna pomoč — Raznosti. V zadnjem dopisu iz Trsta smo prosili, naj nam Bog pošije dežja, in postal ga nam je v okolici, zemlja se je ohladila in morda vroči ljudje tudi. — Ali zadnje dni avgusta in prve septembra imamo tako vročino, da je ni bilo niti o Sv. Jakobu takelj niti se čuditi, da se v takej vročini noče azijatski gost od Trsta ločiti. — Kolera torej še vedno biva meji nami in se je še posebno vgnezdila v okolici. Zato pa dr. Ciatto v svojej »Salobardis« agituje proti pericam, krusaricam, kmalo začne pisati tudi o proskeriju, berzaminu, teranu itd., češ, da raste v okolici in da morajo biti v njem »mikrobi in bacilli«. »Bacilot« hoče Trst polnoma izolirati od okolice; zakaj ne bi se kar naravnost potezel zato, da se okolica popolnoma loči od Trsta. Za tak način se mu okoličani zahvalijo in celo veseli bodo, ako prepriča gospode od magistrata, da prikimajo enakemu predlogu. — Potem homo vsaj imeli svojega podestava v Škednu, pri Sv. Ivanu, v Barkovljah, na Prosek u. itd., in bodo morali vsaj mesci plačati okoličanom za »bigre«, pa jim še zato hvaležni biti po načelu liberalnih Irredentarjev, ki pravijo, da mora okoličan, kadar svojo grbo zgrbanči v službi Tržaških trgovcev ali magistrata, za to še hvaležen biti. Da ima na pr. Škedenu svojo administracijo, bude imel tudi svojo užitino na vinu in mesu in ta bude zadostovala za vse potrebe; Škedenjem ne bo treba potem plačevati še za lahonske šole, teatre itd. In podestava di Servola bude kolega tržaškega »magnificusa«, ne pa njegov »berič«, kakor je to dosedaj.

Torej, »Šalobarda«, »Mattino« e tutti quanti, delajte na to, da se Trst reši okoličanskim »mikrobovom«, okolica pa Tržaških bacilov, boljše »bacilotov«. Sicer pa teh listov in njih zastopnikov ni niti mogeo prijeti pri besedi, kakor ni mogeo prijeti okoličana pri »fraku«, ker ga ne nosi. — Denes kričijo: »Ne bo se, brate, jutri: »Uđi ga Blaž«, in tako je priso, da sta se tiskar, ki je potomec Levitom, in Ciatto pred 3-mi meseci na velikem trgu pretepala, potem tožila, da ne pa se uže oba pod eno streho poljubljavata, kajti »Šalobarda« se zopet tiska v tiskarni Levitovi. — »Pack und Pack« schlägt sich, Pack und Pack verträt sich. *

Pa pustimo to in vrnimo se zopet k koleri. — Do sedaj je mesto potrosilo nad 100.000 gld. za obrambo proti tej kugi, marsikaj je dobrega učinil magistrat, ali tudi dosti potrosil po nepotrebem; v okolici pa ni mogel odstraniti »vaške«, v katerih se delajo mikrobi in bacilli. Pri vsem tem je bil naš magistrat na Dunaju povabiljen, kar pa se mi nismo prav upali javiti, da bi se nam ne bilo v greh šteilo in nas sumničilo, ker glavni cilj prave politike mora biti ta, da se vse graja, kar pride od zgoraj, pa naj si bode tudi le humanitarne pomene. Bože moj, koliko šovinizma je na svetu; z mrtvaci toljejo po živih, manjša je nekaterim junashtvom,

razpor — sloga, slabost — krepost in sočelo taki, ki pravijo, da je Ciatto velikan in da »Mattino« dela v korist Avstrije; so tudi taki, ki pravijo, da more zajec na svojo korist postati drug lisici, in da je najboljše, da se okoličan in tržaški Slovan prav pridno uči italijanščine in pokori magistratu, dokler mnogi bogovi ne pridejo na pomoč; druge politike ni treba.

Svet je godla, časniki pa so kuhalnice, ki to godijo mešajo. — Tako je zarobil enkrat prosti kmet. — Včasih so res čudna pota, katera hodijo časnikarske vesti. Mi smo pred 16 dnevimi prinesli pristno vest, da tržaški škof nekda sprejme 22 českih bogoslovcev. — To vest je prinesel potem nek drug slovenski list, za njim pa je posnel, »Triester-Tagblatt«. — Podružnica Correspondenz-Bureau jo je potem v Beč in »Politiki« v Prago telegrofaovala kakor pristno vest in posnel jo je potem po Politiki zopet nek ljubljanski dnevnik. — Namesto, da bi bila torej prisa na vse direktno iz našega lista v drug slovenski list, zgodilo se je to po tolikih ovinkih. Pa to nema nič v sebi; časnikar ne more vedno na vse paziti, takih stvari se dogaja še veliko več. Ali to se ne dogodi vsak dan, da bi se udeleževali kakve slavnosti polkovnik, ki so se vojskovali uže pred 200 leti. Tržaški nemški list je namreč 30. t. m. prinesel telegram, da je nemški cesar odposiljal dva polkovnika, komanderja regimentov v Pešo, da zastopata Nemčijo pri slavnosti 200letnice osvobodenja Budapešte Turških rok, katera oba polkovnika sta se udeležila omenjene bitke pred Budimpešto. — To so »Schnitzerje« ali »Plutzerje«, kakor jih imenujejo in pa tudi izvršujejo tu in tam celo nemški listi, ki se radi pobahajo s temeljito. — Sicer bi se dala o enakih bibah napisati celo knjiga, v katerej bi pa na vsak način italijanski listi, kateri so v večnej vojski z geografijo, zavzemali prvo mesto.

Italijani so sploh jako znajdljivi, to je, naši lahoni so »pülfers« znašli. Omenili smo uže, kako se je »Mattino« bahal, da je on prvi staknol Idejo »ljudske kuhinje« proti temu je protestoval zavidni »L'Indipendent«, češ, da je njegova stranka uže davno kaj tacega nameravala. Mattino je začel nabirati darove, pa velikanska gora je porodila majhno miško; nekaj nad 3000 gld. so nabrali s pomočjo vseh liberalnih listov in tekmovali na uže ardit način — za popularnost. — In kaj bo za Trst 3000 gld. Na Reki so napravili ljudske kuhinje samo za časa kolere, in nabrali so v par tednih 10.000 gld. V Trstu uže par mesec nabiraljo, pa so nabrali 3000. Kak sunešen rezultat! Pa najeli so uže prostore za par tisoč forintov, da kupijo zdaj še lonce, pa je šel denar po vodi. Potem bude treba pobirati za mize in stole, kje pa bo kapital pa nakupovanje živeža? — Pa kaj bude na vse zadnje koristila ta kuhinja? Par nepreskrbenih Iridentov bo dobivalo kruha in priliko za manipulacijo — (vidi Bokalič v Permanent) to bo vse.

Trgovsko mesto pa tako nepraktično,

posebno po njega župan, ki je šel renegatu z dolgimi zobini na limanci. Kaj je bilo treba te kuhinje na tak način v Monte verde?

Za uboge kuhajo v mestnej ubožnej biši takozvane minestre toliko, da jo sluge celo prodajajo nekemu izrejevalcu prascev v okolici po cele sode.

Za druge, to je delalce, kateri morajo imeti boljšo hrano, uže obstoje mnoge ljudske kuhinje, v katerih se prodaja prav dobra jed, na priliku: juha, meso, 2 prikuhi za 12 soldov; dobro cvrdo s kruhom pa za 6 soldov. — Ne bi bilo li boljše, da so se te uže obstoječe kuhinje podpirale in pa lačnemu ubožcu dajali biljeti za prsto kosilo v teh kuhinjah, ob enem pa bi vsak dan kak odbornik pregledaval jed, katere se dajejo ubožcem. To bi bil praktični način, ne pa posebna kuhinja, pri kateri bodo jedi tisti, ki ne bi imeli jesti, in rezja po na stotine porcionov ubožcem.

Pa še nekaj! Hrvatski renegat si je vzel za uzor ljudske kuhinje v Italiji, pa najlepše urejeno ljudsko kuhinjo ima v Zagrebu all tudi v Ljubljani; tam v ljudskih kuhinjah vso administracijo in celo posrežbo gostam odpravljajo gospice in gospice, ki so spojene v milosrdnem društvu. Ali »Mattino« tu v Trstu dobi takih gospa? — Po kaj je šel v Italijo, ko imamo dobro tako blizu. Je-li to le pesek v oči? Ali se renegat boji pokukati v Zagreb, da ne vidi napredka tega mesta in ga ne obtidejo misli Branković? — Tudi to naj si zapomnijo gospodje liberalci ali Lahončiči: Ljudstvo vidi nečiste roke one stranke, ki v nešrečo Trsta še danes tukaj gospodari; ono je rado dajalo, ali video in slišalo je o degradacijah povsod, kder je le kaj magistratove in lahonske roke vmes.

Zato pa nema več zaupanja in neče dati. — Zadnje volitve so bile Pirhova zmaga Lahončič, komaj izvršene, prišli so na dan viri, v katerih so zajemali braki, ki so brakirali uboge nevedne volilce. — Denes ljudstvo več vidi in tudi marsikateri bogataš, ki je hodil s Progresom skozi trn in grm, denes noče več vedeti za to stranko in tudi neče dajati več

svojega obola za ustanove, ki imajo v prve vrsti namen, da slepe ljudsko maso. — Ljudska kuhinja bode torej mrtvo rojeno dete, kakor je bila to permanentna razstava. Zavrnjen denar! Edino kar bi morda še pomagalo, bi bilo to, da postavijo v tej kuhinji Štor Poldeta za kuharja, Bokalča pa za »Zahlkellnerja«; vsaj je zdaj nekda brez službe.

Naši okoličani bi radi taborovali; toda zastonj, saj se še šole ne odpro v Trstu pred 15. oktobrom; vsaj tako se sliši. Žalostno je to stanje v Trstu na vsako stran, ker trgovine ni prave, mnogo prvih rodbin je odsotnih in zato tudi manjka zaslužka hotegarjem, rokodelcem in delalcem. Bog daj kmalo boljše, da bi se moglo sploh kaj delati tudi v korist narodu našemu. Letos bo v okolici dosti vina, sadja tudi vse polno, dosti sadja je tudi v Istri. Kako bi se letos lepo rentirala ameriška sušilnica, o katerej je »Edinost« pisala uže pred več nego 1 letom? Kako bi bilo potrebno, da grejo nekateri premožnejši okoličani pogledat to sušilnico v Gorico na ondošno kmet. Šolo, kder jih vodja, tukaj dobro znani g. Kramar, rad vse razkaže — in vendar se nikdo ne gane. Ko pride tujec in nam dober posel pred nosom odnes, pa bomo tarnali. — Naj bi se vsaj nekateri v malo društvo skupili in si tako sušilnico omislili.

Iz Rocola, 2. septembra. (Petje). Draga Edinost! Malo poročil imam iz tega okraja našega mesta, iz katerega je vredno, da se kaj prijavim. Da ti poročim v dobrej letini, hvala Bogu, ni toliko potrebno; pa vendar vredno je o marsikakej drugej stvari, kateri bi morda tukajšnjim okoličanom koristila.

Omeniti moram, da so tukajšnji fante pravi laški kor postal, ker iz njih ustne sliši drugega, nego samo laške «klanfarske». Žalostno mi je pri srci čuti to vedno rujovenje okoličanov, kateri bi lahko svoje mile slovenske pesmi prepevali ter si s tem, naj bo v krčmi, ali na poti čas kralj. Žallbog, da moram v tem kratkem dopisu, v katerem bi rad kaj veselga povedal, le žalostne novice poročiti.

Mladenci, ne marate več za narod, za svoj mil materinski jezik? So vam naše narodne pesni tako neugodne, da jih zanemarjate? Pesni, ki vam jih je prepevala mati pri zibelj, da bi siadko zadremali? so si le vam one proskutile. To bi bilo prežalostno za Slovence, za vas, fante, pa strašno sramotno.

Poglejte druge okraje okolice, kako lepe pesni se tam prepevajo! Vi prepevate pesni, ki so v tujem jeziku, ki kvarejo mladež, ker besed, ki se v pesnih nahajajo, ni mogoče izreči pred otrokom, ki le malo jaščne umeje. Z eno besedo: gnusne so, ne rečem vse, pa vendar največ del teh kanzon.

Tako petje se sliši največ v krčmi g. R., kateri bi rad videl, da bi petje bilo slovensko. Radi tega, če se to ne zboljša, petje v krčmi prepove. Ker dobrega narodnjaka je sram priti pred tako drhalj, ki se ponaša s tujšino in zato lepo slovensko petje zanemarja.

Drugikrat kaj več, in fantje, opozrujem vas, ako se petje ne poboljša, vam drugič kaj drugega naštejem. Ali ni žalostno, da naš okraj, lep del okolice, zarad slabega petja drugi okoličani tako malo spoštujejo? Pa nadejam se, da se petje poboljša in da bo že v nedeljo in tudi vprighthodje v omenjenej krčmi slovensko petje. Na svidenje.

ego.

S Krasa, dne 30. avgusta 1886. — Letošnje leto je pri nas na Krasu za nas čebelarje žalostno leto; pomladi do polovice maja je bilo vedno mrzlo in deževno vreme, od polovice maja do 6. junija je bila velika suša, prav ta čas so imelo čebelne rojiti, pa to neugodno vreme jih je zadržalo, da jih ni še tretji del rojilo. Julij meseca pa je zopet velika suša nastala, tako si niso mladiči nič nabrali in starcev pa je dosti v nič prišlo, ker niso imeli potrebne paše. Sedaj imamo na Krasu še precej lepo ajdo, da bille bilo ugodno vreme, vendar bi vsaj tisti panji, ki niso rojili, kaj nabrali, da bi mogli čebelarji vsaj za tobak dobiti. Pa žallbog, slabo se naša skrb in trud plačuje, lansko leto je bilo še precej medu, ali imamo tukaj neke oderuhe, ki z medom kupčujejo, ti pa bi radi sami vse imeli, čebelarji pa, ki vse leto za uboge čebelice skrbe, pa skoraj nič. Čujte, kako so lansko leto ti oderuh med plačevali, namreč po 14 gld. metriški cent ali kvintal, kakor tukaj pravijo, nek predržen maloh je kazal in slepariš z neko dopisnikom od g. Hudournika, trgovca z medom, da ga nobeden v Ljubljani ne plačuje više od 14 gld. metriški cent, kar je bila grda laž. Nu v Ljubljani mu je bila najnižja cena 15 gld. stari cent, to je 56 kilov, in tako so čebelarje opeharili in osleparili, posebno po senožeškej vremenskej fari; ali Sežanci se niso dali opehariti, ampak se zdrnužili in med skupaj v Ljubljano poslali, kjer ga jim je neka gospa plačala po 15 gld. stari cent. Tedaj

čebelarji, pozor! Posnemajte tudi vi Sežance, ne dajte se premotiti o i oderuhov, ampak združite se i spravite med skupaj in ga naravnost v Ljubljano sami pošlite; ker gospodje ljubljanski trgovci so pošteni, ker svoje dobro blago prejmete tudi dobro plačilo.

Gospodo ljubljansko pa tudi opozarjam, naj dobro pozijo na te oderuhe, ki jim med tja pošiljajo, ker vem iz zanesljivega vira, da ti oderuh, kadar med pobirajo in panje ogrejajo, poberejo vse boljše satine, ter jih za se prihranijo, da jih potem v Trst v drogarije prodajo, v Ljubljano pa samo zaledo in staro zdrogo pošiljajo. Tedaj bi najboljše bilo, da bi gospodje ljubljanski trgovci kakšnega poštenega moža sem poslali, da bi med za aral in potem pobiral; tako bi bilo za vas prav in tudi za čebelarje, da vsega veselja ne zgube do čebel.

Iz Skrbine. 30. avgusta. Kakor drugod, tako tudi tu si želimo zdravja, dobre letine in omike. Mej tem ko na jadranskih obalah kolera bega in mori prebivalce, pa smo tu popolnoma zdravi in čudili smo se javljajočim novinam, da je bil tu slučaj kolere. Istinito se je nemenu iz Trsta došlemu mladeniču konstatirala trebušna bolezna, ter iz bojazni pred kolero kontumacirala ona hiša. Dotični mladenič je bil uže drugi dan zdrav.

Letošnji zemeljski pridelki: strnina, krompir, kakor tudi sadjeje prav povoljno obročilo, ter upamo, da tudi jesenski pridelki bogato povrno nam trud; da tudi trte, koje rasto tukajšnjim prebivalcem na dorenberških goricah, so z grozijem ozljedane, katerim do danes peronospora ne ovira rasti i zrejanja preljubih nam vinskih jagod. Bog daj, da bi tako dozorelo, kakor se kaže, bodoči Skrbincanje zadovoljiv se sadom svojega truda.

Omika, zaželenjeni razvzet novega veka, po katerem hrepenimo, upamo, da nam je zagotovljen, kajti slavno c. kr. okr. Šol. svetovalstvo nam je poslalo mladega učitelja, ki upamo, da nam bude vsem prav dobro stregev. Nekaterim občinjam se čudno dozdeva, da ni bila izpraznena učiteljska služba postavno razpisana, a jaz menim, da prezrenje postavnih šolskih določb v razpisu služeb je nekoliko tudi opravičeno, saj nam je poslan g. učitelj razvil svoj program. — No, to leto po pravici zabilježimo v našo kroniko ko pričetek nove dobe, kajti čitalnične veselice spodrivajo uže vaške plesa ter priskrbne Skrbinc novo lice i vzhledno impozitno Komencem.

Naš Lojz bode skrbel, da se razvrsti komad za komadom, ker je veščak, ter se zna poprijeti stvari, koje služi na čast in ve zadeti mero dostojnosti. Senčnestvari naše občine, kakor jo je tukajšnji g. dopisnik v Edinosti št. 60 t. l. narisan, ne zdi se mi umetno slikati, ker v svoj lonec preveč paprike vspipati je abotno, saj čas, razumnost s potrpenjem marsikaj na bolje obrne, smelo javljam: Zaželenjeno dosegla je naša nam kri, Za krasen naš dom, ki se prav vrlo drži, Bodemo čitali pevali, plesali, Nabirali novce za potrebne kali.

Škrbinc.

Iz Koprive 2. se nam piše: Skoro sploh vegetacija prav lepo kaže, radovati se mora človek, ko se ob nedeleigh po polju spreha in vidi, kako lepo ajda cvete, prijeten duh od sebe daje, bučelice pa pridno strud nabirajo; koruza tudi kako lepo zori itd. — Vinski pridelki, tako upamo, bode še precej dober, ako bode za časa trgatve takov vreme, kakor do sedaj. Stare bolezni, katera jagode v peljuje, in se do časa trgatve spuhlijo, le malo je po nekterih trtah opaziti, more biti da se s časoma zgubi. Peronospore se do zdaj ni mnogo pokazalo, da bi le pri tem ostalo.

Kakor sem omenil, sedaj se nadamo še precej dobre letine, ako Bog temu pridelku do časa trgatve ugodno vreme da.

V Opatjemselu, dne 31. avgusta. (Iz. dop.) Ti nesrečno leto 1886! Tako moramo vskliknoti vsaj mi prebivalci bore kraške vasi. Kolera, ona neusmiljena morilka ljudstva, nam je pred pragom.

Rekel bi, skoraj doma, saj v delu, bližnje vasi, je bil konstatiran slučaj kolere — hvala Bogu, ostalo je pri jednem slučaju do danes.

A še bolj milo in žalostno moramo vskliknoti: Ti nesrečno sovraštvo, neusmiljeno proganjanje! Domača vojna je huja, nego z najkrutnejšim sovražnikom. V našem občini je sedaj vojna.

Napovedal jo je domaćin, mož, ki misli, da vidi skozi zid, ki misli, da je tako mogočen, da zmaga vso sosesko. Misnil bodes, dragi bralec, da je ta imenitnejš Bog vedi kaj. Povem ti kratko: Človek je sicer precej lepe postave, široki pleči, goste brade, še predebele glave — ta je pa polna slame, slame, ki bi jo niti hori — o — ne použil, ker gotovo ne diši.

Ta ti toži kacih 45 sosedov, ker so mu prekrizali njegovo visoko dostojanstvo, toži vrlega župana, toži učitelja, obč. tajnika, da, še celo vse starečinstvo. Da, prebrisani mož je izrekel, da on ni zadovoljen s tem, kar se mu godi, da ni zadovoljen s tem, kar se mu je dogodilo — to vedo tudi naši cerkveni vrabci; imenitni gospod se lahko prepriča sam, ako gre zjutraj pred cerkev.

Da pa, dragi bralec, spoznaš, da je res imeniten, naj ti dokažejo lastne njebove besede: »Če čem jaz, spravim glavarja iz službe in tudi šolskega nadzornika.«

Nadalje: »Z mano mora biti glavar prijatelj.«

Kaj hočeli več, ako on odstavlja c. k. glavarje in c. k. okrajne nadzornike, pa ne po časi, ampak kar v 24 urah.

No, hvala Bogu, vojna je napovedana, a provzročitelja ni videti, varuje svoj dom, boji se, da bi mu lahko spodletelo. Najel je nekega poveljnika, a mislim, da se v kratkem tudi ta skrije, ker uvidi, da mu je gospod mogotec povedal neresnico.

No, ura je uže pozna, da danes bodovljelj, aka ljubo, gospod urednik i prihodnjih nadalje — ker stvar je dolga — to naj služi za uvod, da se poravnajo domači prepiri.

Kraški.

Domače in razne vesti.

Odlikovanje. Cesar je svetovalcu v štejega deželnega sodišča za Primorsko, Ferdinandu Zörerju, v pripoznanje do goletne in zveste službe, poslal naslov in značaj dvornega svetovalca. Čestitamo!

Nov stolni prost v Gorici je postal špirituval centralnega seminarija in tajnik nadškofijskega urada, don Andrej Jordan. O svojem času se je govorilo, da prost postane nek drugi, bolj zaslužen mož, rodoma in srečoma Slovenec, pa menda ni šlo uprav zarad Slovenca. Sicer pa tudi g. Jordan morda ni tak Slovanozerc, kakor bi si ga želeti lahodiči.

Duhovske spremembe v gorški nadškofiji. Č. g. Pahor Jožef, vikar v Medani, stopil je stalni pokoj. Jurij Lapajne, vikar v Kredi, umrl je 30. avgusta. — Č. g. Franc Smrekar, vikar na Libušnji, pojde kot tak v Medano; naslednika bo imel č. g. Janeza Jareca, vikarja v Gorenji Tribuši. — Č. g. Janez Seliak, dozdaj v začasnem pokoji, postal je vikar v Oblokah.

+ **Peter Rajakovič**, večletni vodja c. kr. Izobraževališča za učiteljice v Gorici, je umrl te dni v 55 letu. — Naši učitelji in učiteljice se bodo rajncemu gozovo dobro spominjali. — Vlada ga je bila pred par leti vpokojila.

Umrl je na Dunaju Franc Schuselka, urednik nekdajnega v slovenskih krogih obde prijubljenega lista »Die Reform«. Mož je bil leta 1848. poslanec v Frankfurtu in kot tak prvak parlamenta. Potezel se je vedno za federalistično osnovo Avstrije in akoprem ni še videl popolne zmage svojih idej, vendar je videl, da se Avstrija na po njem nasvetovanem potu na novo uravnava. Lehka mu zemljica!

Volitev poslanca za drž. zbor namesto rajncema Božidarja Rača, vršila se je v pondeljek v Ptujji, Ljutomeru in Rogatcu, in bil je enoglasno izvoljen kandidat slovenske narodne stranke, dr. L. Gregorec, kanonik v Mariboru in nekdanji vrli urednik »Slov. Gospodarja«. Njega protikandidat dobil je za »muštrošle« en glas. Živili vrli štajerski bratje!

Ireditarsko. V nedeljo so v Vidmu odkrili Garibaldijev spomenik. — Trst sta zastopala pri tej slavnosti dr. Angeli in dr. Veneziani, ž njima je šlo tija še kakih 40 do 50 mesarjev in brakov, nekateri plačani, da so tam kričali. — Znao je, da prebiha v Vidmu nek Muratti, rodoma iz Tomina, ki pa se ne sme vedrni v Avstrijo. — Pri tem možu je prenočeval bivši ital. minister Cairol. — Tržačani so se nekura jako odlikovali v Vidmu s kričanjem. Kaj več o tem prihodnjic.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Od torka o polunoči do srede opolunoči so zboleli v mestu 4 ljudje, v zgornji okolici pa 6 ljudi, od srede do četrtega so zboleli za kolero v mestu 3, v zdolnjem okolici 5, v zgornji okolici 4 ljudje; od četrtega na petek zboleli je v mestu 1, v zdolnjem okolici pa 3, v zgornji okolici nobeden. — Danes dopoludne sta v mestu zboleli le 2 človeka za kolero. Od začetka kolere jih je zbolelo za to bolezen v Trstu in okolici po uradnem poročilu 443, od katerih je umrlo 283, drugi se še zdravijo, ali pa so uže ozdravili. Kakor se vidi, kolera zdaj največ razsaja po okolici; okoličani so si jo zanesli s perilom, širijo pa jo stoječe smrdljive vode. — Italijanski listi se nekaj reperičijo na okoličane. Mi pa pravamo, kaj se je storilo od strani magistrata za okolico? — To še ni zadost, da se gospod

dirigente. Gandussio po okolici vozi, treba še kaj več. — V Kontovcu je umrlo ta teden 6 ali 7 ljudi za kolero, pa še mrtvaški rakev ni bilo, da bi se bili mogli zakopati, ampak trupla so ležala v domačih hišah po par dni; ljudje so vsi zbereči, nobeden nič več ne dela, zdravnik Šuša sam si ne zna več pomagati; v nekaterih družinah je celo pomanjkanje živeža. Pa magistrat, kaj storiti k temu? — Nek magistrat sluga se je te dni izrazil, da naj le izumro Kontovci, da bo magistrat užel poslal boljših ljudi na Kontovci. Listi pišejo proti okoličanom; pa ne vedo, kako se v okolici izvršuje sanitarna policija. — V Kolonji so po koleri umrle ljudi pustili 24 ur na parah, domači ljudje so jih preoblačili, umivali, na pare stavili, pri njih čuvali, in sgodilo se je, da je več takih, ki so imeli posla z mrlči, precej drug dan obolelo in umrlo. — To vse je bilo dobro znano onim, ki so bili v to najeti, da skrba za desinfekcijo. Pa kdo so te osebe?

— Večinoma starci grešniki, ki so uže vse mogoče ječe pometali, tako sicer, da danes politički agentje, aka iščejo kaciga zarad izvršene tativne, prvo gredo preiskavat v bolnico za kolerozne. To, gospoda, se ne da tajiti, ker je obča znano, treba pa je tudi videti te ljudi pri delu, kako vožijo uboge bolnike po mestu itd.?

Da se bode ložje sodelovali, kako fini so nekateri gospodje od magistrata, evo lepogodobico. Na Verdelji je bil vodnik, iz katerega je tekla studenčna, izvirajoča nad sv. Ivanom. Ko je na Verdelji kolera hujša postal, je komisija hotela zabito t. vodnik, ter jetja napeljala nabrežinsko vodo; toda nekateri okoličani so se temu vstavljali in so pravili gospodo od magistrata: »Ali vam ni znano, da voda prav iz tega studenca teče tudi iz stare fontane uprav pred magistratom, razloček bi bil le ta, da je mogoče, da se tej vodi, dokler svojo pot napravi do velicega trga, pridruži kakanaezdrava tekočina iz mestnih kanalov, kar pa na Verdelji ni mogoče, ker je studenec v bližini; zaprite torej prej fontano na velikem trgu, potem še le to. — Kaj so mogli gospodje odgovoriti na tako logično opazko? — Nič. Ali more po takih dogodbah imponirati komisija na kmeta in rokodelca?

V Trebčah je kolera v zadnj

manj od 16 osob, v drugih krajih pa vsega skupaj 18 osob. — Žalostna istina, da se je kolera v Istri prav dobro vkorjenila.

Iz Vipave. Narodna čitalnica v Vipavi bodo na Mali Šmaren dan, v sredo, 8. septembra t. l., v družbenih prostorih, kakor druga leta, veselico priredila, obstoječo iz igre, petja in godbe, h kateri se vsi gg. narodnjaki najljubljnije vabijo. Zacetek po 7. uru zvečer. *Odbor.*

Glagolska Misa za mužki zbor (čveterospiev). Pjevana prvi put v gradu Krku dne 8. prosinca 1885. Presvetlomu Gospodinu vitezu dr. Dinku Vitezoviću, prvaku istarskim Hrvata, dičnom zastopniku na carev. vječju, skladatelju V. Kosovel posvetio. Cijena 80 nov. Tiskarna: C. G. Redöra u Lipskem 1886. Ta nedavno naznanjena maša izšla je pod navedenim naslovom ravnokar in ima naslednje dele: »Gospodi (Kyrie). Slava. Vjeruju, Svet, Biagoslavljen in Agnë boži. Gospod Kosovel, ki je tržaškim pevcom jako znana in priljubljena osoba, je s to skladbo ustregel želji vseh tistih, kateri žele, da bi se v naše cerkve zopet uvedlo pravo cerkveno in tudi pravo slovensko petje. Rodoljubni učitelji in pevovodje, sezajte pridno po tej maši, ki je res kaj veličastnega, in udomačujte jo, kjer je to mogoče, v domačih naših cerkvah.«

V Bosni ustanovi vlada več glazut, in sicer pri Sarajevu, Doljni Tuzli in Banjaluki, da se ho mogla izvajati zdravilna voda, ki izvira blizu teh mest.

Za Radezkyj ev spominek so darovali nadalje ti, ki p. n. družabni in družabnice del, podpornega društva: Ivan Gerlanc 30 kr., Andrej Martelanc odlikovan s zlato svetinjo za hrabrost f. 1, Naprej zastava 50 kr., N. N. 30 kr., N. N. 20 kr., Josipina Zupan 10 kr., Ivanka Pregel 10 kr., Marija Kermel 10 kr., Minka Aušič 20 kr., skupaj f. 288, več zadnjih izkazanih f. 28 14. skupaj f. 31.02.

Tržno poročilo.

Kava — vedno dobro obranjana in so cene tako trdne. Moka f. 110 do f. 115.—, Ceylon plant. f. 83 do f. 130.—, Portoriko f. 90 do f. 110.—, Laguayra f. 80 do f. 90, Domingo f. 62 do f. 66.—, Santos f. 60 do f. 68.— Java Mal. f. 70 do f. 74.—, Sladka škorja f. 36 do f. 37.—, nageljnovi cvečidi f. 110.—, poper f. 89 do f. 100.

Sladkor — vedno slabo obrajan in cene nazadujejo. Sladkor v kosih se prodaja po f. 18 do f. 22.

Sadje. — Fige v vencih nove, lepe f. 16.—, rožiči I. novi f. 9.—, limoni f. 8 do f. 13.—, mandlji f. 78 do f. 84.—, opaša f. 23 do f. 26.—, cvebe Elemen f. 18 do f. 20.—, Sultanina f. 21 do f. 28.— Sadje je letos ceneje od lani in še ceneje postane.

Olie — namizno f. 55 do f. 72, jedilno f. 35 do f. 41.—, bombažno f. 26 do f. 30.

Petrolje — rusko f. 775, amerikansko f. 9.—

Domači pridelki in žito — popolnoma zanemarjeno; le moke so te dni nekoliko poskočile, ker se je v obče mislilo, da pride do bujših polit. komplikacij; ker pa kaj tacega ne kaže, utegne tudi moka zopet ceneja postane.

Les — malo kupčije, cene slike.

Seno — plačuje se po f. 1.30 do f. 1.60 po kakovosti.

Borsno poročilo.

Nemir in dvom umaknol se je zopet mornemu prevdarku, horza je zopet mirna in so se kurzi raznih papirjev, ki so kaj trpeli, zopet popravili. — Špekulacija je sicer pod ničlo, ali položaj horce je popolnoma normalen.

Kedo je našel psa!

Iz Skopega je zginil dne 18. avg. t. l. velik lovski pes, barve bele in temno-rjavje. Čuje na ime »Ali». Kedor ga pripelje naj se oglasti pri Jos. Tomšiću, kder dob lep dar.

Poglavitni nauki in molitev ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. hřimo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 novc.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo

trgovino z dežniki

v ulici **Barriera vecchia** št. 18 z bogato zbirko svilenih, volnenih in bombažnih dežnikov. Svilni od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombažni od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja prav po ceni dežnike in solnčnike.

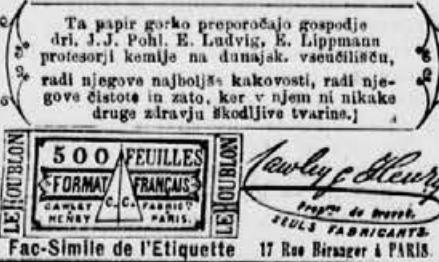
104—1 **Giulio Grimm.**

Cegnarjev Viljem Tell se prodaja v tiskarni Dolencu po 50 soldov.

Najboljši
papir za cigaretke
20-36 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu
Stari se pred ponarejanjem.

Trgovina A. Majer-jevega
Exportnega piva
v steklenicah
v LJUBLJANI
(pivovarna na paru)
priporoča
Cesarsko, in Bock-pivo
v skrinjicah po 25 in 50 stekl.

ŽELODČNE BOLEZNI
je moguće BRZO in POSVEMA ozdraviti
po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodečni pijadi.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Včetna raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugača, nego škodljiva zmes.

Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil vsele svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živec hitro krepljalno moč pravico prednosti nad vsemi dosegaj v tej stroki poznanim zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnevom več pršanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineske robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodnega upliva na prebavljajenje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvezenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasjanju, smrdljivim sapim, gnjušu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatencu in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 38-34

GLAVNO SKLADISČE U LEKARNI

G. B. PONTONI v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku Ravasini, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner. v Korminu v lekarni A. Franconi, v Tominu v lekarni E. Palaca.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsakega zneska vsak dan v tednu, razen praznikov, in sicer od 9. ure do 12 ure oponudne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%,

Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure oponudne. Zneski do 50 gld. prav precej, zneski od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneski od 100 do 1000 gld. z od povedjo 3 dni, čez 1000 gld. z odpovedjo 5 dni.

Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3%.

Posejuje na državne papirje avstrijsko-ugrske do 1000 gl. po 4%.

Daje više zneske v takočem računu po 4%.

Trst, 24. mareja 1883. —9

Pekarija

Podpisani naznani sl. občinstvu, da je zopet odprl svojo pekarijo v

Via dell'Acquedotto br. 15

ter se priporoča slavnem občinstvu, da mu skaže svoje zaupanje, kakor poprej. Kruh bo pekel po ceni in dobro.

Josip Seles.

Svoji k svojim!

Najboljše gospodarske stroje, kot: rezalnice, mlatilnice, čisilnice, stiskalnice, mline za grozdje in sadje, kakor tudi vsakovrstno, pri gospodarstvu potrebno orodje in pripravo, prodaja za gotovo ali na obroke

J. M. Jereb,
v Mariboru, Mühlgasse 7.

Sprejemam tudi sposobne zastopnike stalne in potovalce pod vrlo dobrimi pogoji. — Cenilnik franko in brezplačno. 3-2

Depeša

(iz Geneve na Švicarskem) mi je naročila na vsak način razpečati 800 komadov čudotornih, najfinješih, pristnih švicarskih

Remontoir-ur iz nikla. Te ure dobivajo se iz najfinješega nikla, se navajajo brez klijča, z kromo in mehanično ustrojbo kazal, kristalno steklo in zkalz za sekunde; z eno besedo, dobre, izvrstne, nepočinkljive ure za večnost po izmerni ceni

fr. 5.75

Enake remontoir žepne ure od pristnega 13. srebra

z fino graviranim okrovom, poskušane po c. kr. kvoničnim uredu, stanejo 9 for. komad. Naročila se sprejemajo proti predplači ali po poštnem povzetju, kar ne ugaia, se menja ali pa denar nazaj pošlje po Feketovi

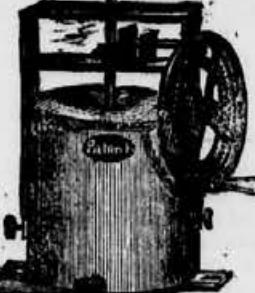
Genfer Taschen-Uhren-Filiale, Wien, Hundsturmstrasse Nr. 18/34.

Čudo najnovejše obrtnije!

Jako važen in neobhodno potreben za človeško blagost in vgodnost, za vse družne in vzlasti za kmetije, sirarne, za posestnike, je na novo znajden c. kr. za vso Evropo privilegovani Auspitz - Schmidl's Zenith

Stroj za mesti maslo

ki se odlikuje ne po udarnim ali suvalnim sistemu temveč po nekem noveiznajdenim c. kr. privil. za vso Evropo patent, rezavnem sistemu. Torej, kdor hoče imeti čisto nepočinkljivo močno in okusno maslo, naredi se to prav ugodno, celo s pomočjo 8 letnega dečka v pet minutah. Kako se ima ta stroj čistiti in razdeliti podudi se lahko vsak iz navoda za rabo tega stroja, ki je v vseh jezikih tiskan. Z tem strojem napravi se v 5 minutah iz neponarejenega mleka sladko ali kislo smetano, v 3 minutah pa najčistejše maslo.

Da vsakteremu omogočim pribavo jednega takega, na vsak način zelo koristnega stroja, ponujam jih po naslednjih najnižjih cenah:

št. 1 (drži 5 litr.) s termometrom vred po f.	8
• 2 (" 10 ")	• " "
• 3 (" 25 ")	• " "
• 4 (" 45 ")	• " "

Opazka.

Ta c. kr. patentovani stroj je narejen ves iz fine in trpežne kovine, ter ima prednost pred vsemi drugimi dosedaj iznajdenimi stroji radi tega, ker nadkriljuje vse druge v proizvajaju maslo kakor tudi v kakovosti in zdatnosti, ter je vedno zvest pomoček v družini.

V dokaz resničnosti mojega oznanila izjavljam očitno: vsakteremu denar koj povrni, kojega pričakovanje od tega stroja ne bi bilo nadkriljano od istinitosti. Vsakdo ga torej lahko brez bojnini naroči.

Razpošljajo se proti poprej odšteji svoti ali proti poštnemu povzetju; naročbe naj se adresujejo:

An die österr.-ungarische Generalvertretung Universal-Export Bureau S. Löw. Wien, II. Nordbahnstrasse N. 26 Hotl-Dono

Brnsko sukneno blago Friderik Brunner Brno, Fröhlichergasse 3.
Oglede pošilja brezplačno in franko, več zbirke ogledov za krojače nefrankovano.

Nuova tiskarna V. Dolensca v Trstu.